

■ Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΑΔΑΚΗ*

Αναδιφώντας το χθες (295)

Ευχετήριες κάρτες όχι κατ' ανάγκην ευχάριστες...

Φοβάμαι ότι σήμερα θα εκνευρίσω, αν όχι εξοργίσω, τους αναγνώστες των «Αναδιφώσεων». Όπως το λέει άλλωστε κι ο τίτλος τους, ευχάριστες δεν θα είναι, με την επικρατούσα τουλάχιστον λογική, τού να περνάμε ώνει και καλά χαρούμενα και να καταναλώνουμε υπέρμετρα. Από πολλά χρόνια έχει αρχίσει να μ' ενοχλεί αυτή η τεχνητή εορταστική ατμόσφαιρα, με τα άπειρα δώρα (συνήα ευτελούς αξίας), τις εορταστικές μουσικές (παντού), τους φωταγωγημένους δρόμους (με φωτιστικά αμφίβολου γούστου) και πολλά ακόμα συμπαρομαρτούντα. Όλα αυτά βέβαια αιτιολογούνται από το παλιότερο «βίος ανεόρατος, μακρά οδός απανδόμενος», όμως με αφητηρία στις μέρες μας καθαρά καταναλωτική και εμπορική, σε σημείο που να επαληθεύεται γι' ακόμα μια φορά το διαχρονικό «το περίσσο χαλάει το ίσο».

Στις γιορτές συνηθίζουμε μεταξύ άλλων ν' ανταλλάσουμε ευχετήριες κάρτες, που σχεδόν πάντα είναι ευχάριστες και δεν προκαλούν ιδιαίτερους προβληματισμούς. Τα τελευταία κάμποσα χρόνια έχω κι ο ίδιος υιοθετήσει αυτή τη συνήθεια, επειδή και αγαπάω την αλληγογραφία αλλά και μ' αρέσει να συνεχίζω μια μακρά παράδοση ευχετήριων καρτών ευαγών ιδρυμάτων, όπως παλιότερα οι ζωγράφοι χωρίς χέρια και πόδια και αργότερα η Unicef με τις καλόγουστες κάρτες της. Το κάνω όμως πια διαδικτυακά, απαντώντας συνήθως σ' όσους μου στέλνουν τις κάρτες τους. Μόνο που οι δικές μου δεν είναι πάντα αισιόδοξες αλλά συχνά παρωθούν σε δράσεις: για τους ανθρώπους, το περιβάλλον και τα ζώα.

Σήμερα θα κάνω μια επιλεκτική επισκόπηση τους, ξεκινώντας από την επταετή κάρτα του Millennium (2000) που είχα σχεδιάσει για το Κέντρο Περιβαλλοντικής Αγωγής «Φάλοκας» κι είχε αναλάβει να ζωγραφίσει ο Δημήτρης Κουμμεντάκος. Η κάρτα εκείνη, παρότι απαισιόδοξη, κρίθηκε ως εξαιρετικά πετυχημένη και αναπαράχθηκε στον ρεθιμνιώτικο Τύπο. Ήταν ενιαία, αλλά για τις ανάγκες της σελοδοποίησης της εφημερίδας παρατίθεται εδώ σε δύο τμήματα. Επάνω έγραφε: «Σ' αυτό τον τόπο ο άνθρωπος δημιουργεί πολιτισμό εδώ και πέντε χιλιάδες. Έχουμε δικαίωμα να καταστρέψουμε στην έκτη χιλιετία τους μύθους των πέντε προηγούμενων».

Κάτω σημειώνω: «Αυτό τον τόπο κι ολόκληρο τον πλανήτη τον έχουμε δανειστεί από τους προγόνους μας για να τον παραδώσουμε στους απογόνους μας!». Έθιγε έτσι το πρόβλημα του φαινομένου του θερμοκηπίου, που οδήγησε δύο δεκαετίες αργότερα σ' εκείνο της κλιματικής αλλαγής. Έκανε ενδιάμεσες στάσεις στους νεολιθικούς προγόνους μας του Σπηλαίου Γερανίου, στη μινωική θεά με υψωμένα χέρια του Παγκαλοχωριού, στις Αφροδίτες της κλασικής Ελευθέρας και της ρωμαϊκής Αργυρούπολης, σε Βενετό ευγενή του Ρεθύμνου, σε Κρητικό επαναστάτη του Αρκαδίου και σε μια σύγχρονη Ρεθιμνιώτισσα της τότε Πινακοθήκης Λ. Κανακάκη. Τελειώνει μ' έναν νεολιθικό και πάλι Ρεθιμνιώτη, του έτους 2500 όμως, που προσπαθεί να επιζήσει σε μια πολύ πλημμυρισμένη από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας. Σήμερα φοβάμαι ότι ο Ρεθιμνιώτης αυτός δεν θα είναι τόσο μακρινός, μπορεί πιθανόν να είναι μόλις του 2050...

Μια άλλη ευχετήρια κάρτα, του έτους 2013, προσπαθούσε να υπονομεύσει την κατ' ανάγκην ευχάριστη ατμόσφαιρα των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, η οποία είχε αρχίσει να επιβάλλεται και στη χώρα μας ένα ή και δύο μήνες πριν από την ώρα της κάθε χρόνο. Όπως μπορούμε να υποθέσουμε βάσιμα βλέποντάς την, η κάρτα αυτή δεν απέσπασε καθόλου κολακευτικά σχόλια, αφού μάλιστα είχε αποσταλεί και σε πολλούς υπηρεσιακούς φορείς (ήμουν τότε σχολικός σύμβουλος), όπως διευθυντές εκπαιδευσης, διευθυντές σχολείων και συναδέλφους δασκάλους, οι οποίοι μου επιβεβαίωσαν για μια ακόμα φορά ότι δεν διακρίνονται για το χιούμορ τους!

Μια άλλη κάρτα έστειλε πρωτοχρονιάτικες ευχές, θιγόντας το προσφυγικό ζήτημα και το συνακόλουθο του πνιγμού στη Μεσόγειο και στο Αιγαίο Πέλαγος απελπισμένων ανθρώπων, μεταξύ των οποίων πολλών παιδιών. Ένα από αυτά, 14χρονο και προερχόμενο από το Μάλι της Αφρικής, είχε πνιγεί τη χρονιά που βρισκόταν σε αποδρομή, ανώνυμο, χωρίς να υπάρχουν καν περισσότερα στοιχεία για την ταυτοποίησή του, πέραν ενός σχολικού ελέγχου με καλούς βαθμούς, που είχε φροντίσει με περηφάνια να ράψει στη φόδρα του πανωφοριού του...

Το επόμενο έτος είχα επηρεαστεί πολύ από τις απίστευτες προσφυγικές ροές που περνούσαν από τη Σάμο, τη δεύτερη πατρίδα μας, όπου έχουμε δικό μας σπίτι και συγγενείς. Η γυναίκα μου προσπαθούσε τότε να κάνει κάτι αγοράζοντας εμφιαλωμένα νερά και διανεμόντάς τα με το αυτοκίνητο στις κατά τόπους στάσεις που έκαναν για να πάρουν δύναμη, στον δρόμο τους από τις ακτές προς την πρωτεύουσα του νησιού. Εγώ το είχα προσπαθήσει με τον τρόπο μου, με μια εορταστική κάρτα.

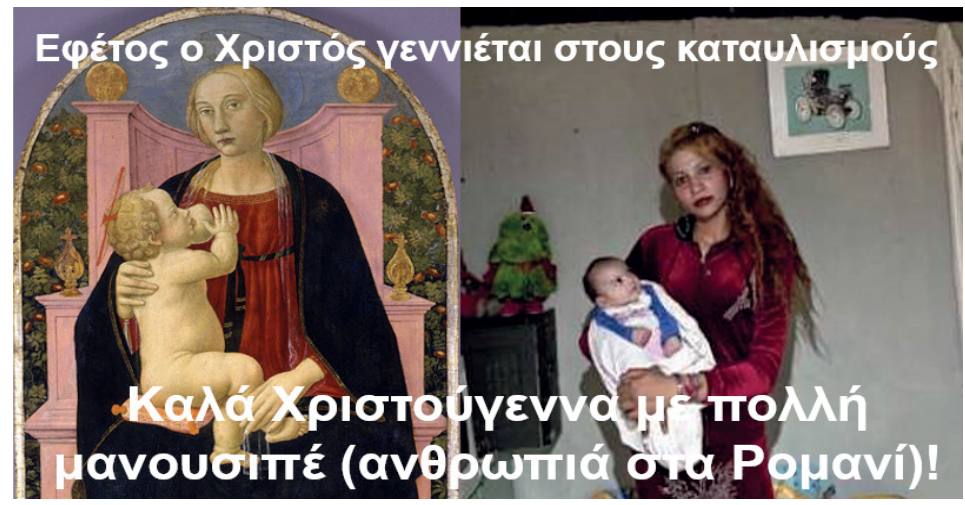
Μια άλλη κάρτα έθιγε το πρόβλημα των ανεμβολίαστων κατοίκων του τρίτου κόσμου, ιδιαίτερα των παιδιών της Αφρικής. Ήταν τα χρόνια του κορωνοϊού, που, εντελώς τυχαία, στη μεγαλύτερη σε πληθυσμό ήπειρο της γης είχε δοθεί μόλις το 2,5% των εμβολίων που είχαν παραχθεί μέχρι τότε. Η κάρτα ευχόταν «Χρόνια πολλά σε όλους/ες και όλα!».

Τον επόμενο χρόνο προσπάθησα να σχολιάσω την αβελτηρία των εορταστικών ημερών και την ευωχία που στηρίζεται σε ζωικές πρωτεΐνες, οι οποίες προέρχονται από μαζικές σφαγές ζώων. Η κάρτα έγραφε: «Καλά και ειρηνικά Χριστούγεννα για όλους! Τα πρόβατα και οι αγελάδες ζέσταναν το βρέφος με τα χνώτα τους και το έσωσαν από το κρέο. Δεν είναι άδικο εμείς να τα σφάζουμε και να τρώμε το κρέας τους».

Το ίδιο θέμα είχαν και πολλές από τις πασχαλινές μου κάρτες. Μία από αυτές έδειχνε μια συμβατική παράσταση, με τον Χριστό να κρατά στην αγκαλιά του ένα αρνάκι και δίπλα μια προβατίνα με το προβατάκι της και ευχόταν: «Ευχές για μια χαρούμενη και αναίμακτη Λαμπρή, για όλα τα ζωντανά του κόσμου!».

Η πιο πρόσφατη κάρτα, του έτους 2023, είχε θέμα σχετικό με τα δικά μου χωριά, ένας έφηβος από τους οποίους είχε δολοφονηθεί από τις κρατικές αρχές για κλοπή βενζίνης αξίας είκοσι ευρώ. Η κάρτα έγραφε: «Εφέτος ο Χριστός γεννιέται στους καταυλισμούς. Καλά Χριστούγεννα με πολλή μανουσιπέ (ανθρωπιά στα Ρομανί)!».

Φέτος με τη διπλή κάρτα μου εύχομαι σε όλους και όλες γιορτές ειρηνικές, όχι κατ' ανάγκην χαρούμενες. Όταν πολύ κοντά μας, σε απόσταση μόλις 970 χιλιομέτρων, εκεί ακριβώς που γεννήθηκαν οι τρεις μεγάλες μονοθεϊστικές θρησκείες, οι φανατικοί του Ισλάμ κρατούν σε υπόγεια τούνελ ως ομήρους γυναίκοπαιδα και υπερήλικες κι οι φανατικοί του Ιεχωβά σκορπούν τον όλεθρο, και λίγο μακρύτερα οι οπαδοί του Χριστού κάνουν τα στραβά μάτια για την γενοκτονία που συντελείται στη Γάζα, που είναι τελικά πολύ χειρότερη από εκείνη που έκαναν οι χιτλερικοί το 1944 στο Γκέτο της Βαρσοβίας, τίποτα δεν δείχνει ότι μπορούμε να είμαστε χαρούμενοι κι αισιόδοξοι ότι το 2024 ο κόσμος μας θα οδεύει προς τον πολιτισμό και όχι προς τη βαρβαρότητα.

Ευχές και μ' ένα διστιχο!

Βρισκόμαστε όμως στην Κρήτη κι ο πιο φυσικός τρόπος να ευχηθούμε μετ' την εκ του φυσικού επικοινωνία δεν είναι ασφαλώς οι ευχετήριες κάρτες αλλά τα διστιχα που ανταλλάσσουμε με τα κινητά μας τηλέφωνα. Αν παρ' ελπίδα δεν τα καταφέρνουμε στο «στέλιωμα» τέτοιων διστιχών, μπορούμε να διαλέξουμε εκείνα που μας εκφράζουν περισσότερο από την εργασία που είχαμε κάνει το 2007 με τους τότε μαθητές μου και είχε εκτιμήσει και εκδώσει σε βιβλίο ως δώρο των «Ρεθιμνιώτικων Νέων» με τον τίτλο «Ευχετήριες μαντινάδες στο κινητό τηλέφωνο» ο αείμνηστος Γιάννης Χαλκιαδάκης. Η έκδοση εκείνη έχει βέβαια εξαντληθεί αλλά οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τη βρουν αναρτημένη στο διαδίκτυο, στο <https://civisrethymnensisuniversalis.blogspot.com>. Χρόνια υγιή λοιπόν, σε σώμα και μυαλό. Και χρόνια ειρηνικά. Αν είναι τώρα και πολλά, τόσο το καλύτερο!

* Ο Χάρης Στρατιάδακης είναι Δρ. Παιδαγωγικής - ιστορικός ερευνητής - συγγραφέας, strharis@yahoo.gr, 2831055031